

FINANCIELE ZEKERHEID

Opvallende resultaten

Ruim de helft van de Nederlanders vindt het leven nu **onzekerder** dan 10 jaar geleden

Machteloos: Ondanks grote zorgen geven **8 op de 10 Nederlanders** aan het gevoel te hebben **niets te kunnen doen** aan vluchtelingenproblematiek

Financiële zekerheid: een aanzienlijk deel treft **geen voorzorgsmaatregelen** om de zorgen te verminderen

Nederlander geeft **eigen financiële zekerheid** een **6,3**

Men maakt zich **grote zorgen** over **terrorisme** (61%) en **vluchtelingenproblematiek** (60%)

Meer dan de helft van de Nederlanders staat **negatief** tegenover de **terugtrekkende overheid**

Ruim een kwart verwacht het komend jaar een **verslechtering** van de **eigen financiële situatie**

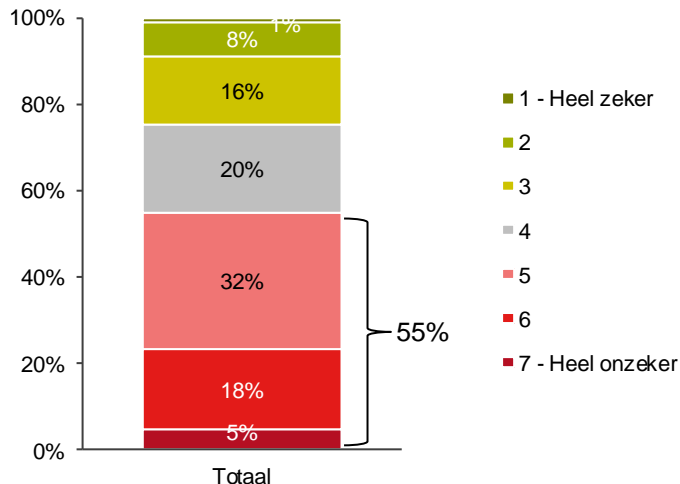
Er is **weinig vertrouwen (<10%)** in **overheden** en **financiële instellingen** als het gaat om het bieden van **financiële zekerheid**

Onderzoeksresultaten

Zekerheid algemeen

Ruim de helft van de Nederlanders vindt het leven nu onzekerder dan 10 jaar geleden

Vergeleken met 10 jaar geleden is het leven nu ...

- Slechts een kwart van alle Nederlanders ervaart nu meer zekerheden ten opzichte van 10 jaar geleden.
- Vrouwen (59%) voelen zich duidelijk onzekerder dan mannen (51%)
- Hoe hoger het inkomen, des te zekerder men het leven nu vindt, vergeleken met 10 jaar geleden.
- 6 op de 10 linkse kiezers hebben het gevoel dat er meer onzekerheden zijn in het leven. Dit aandeel is duidelijk hoger dan onder de andere kiezers.

Links

Midden

Rechts

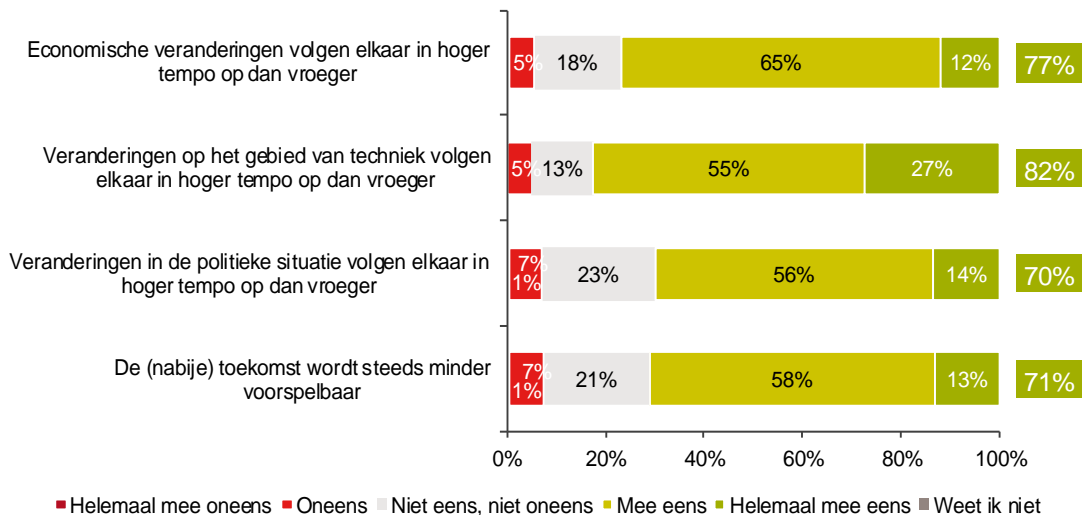

A1. In hoeverre heeft u het gevoel dat er meer of minder onzekerheden in het leven zijn, vergeleken met 10 jaar geleden?

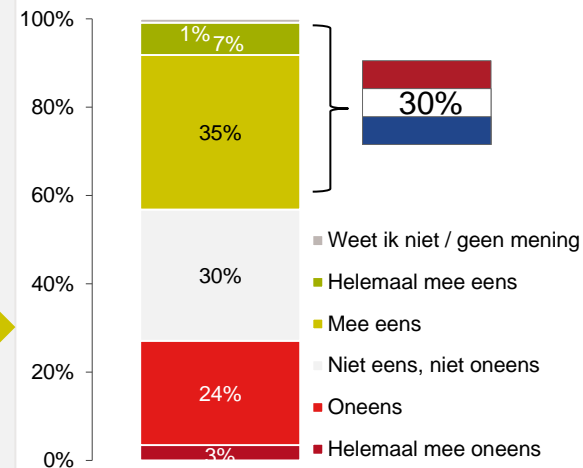
Basis: Alle respondenten (n = 1011)

30% van de Nederlanders voelt zich onzekerder over eigen leven omdat men nabije toekomst onvoorspelbaar vindt

Stellingen over veranderingen

Omdat het niet meer te voorspellen is hoe de wereld er over 5 jaar uit ziet, voel ik mij onzekerder over mijn eigen leven.

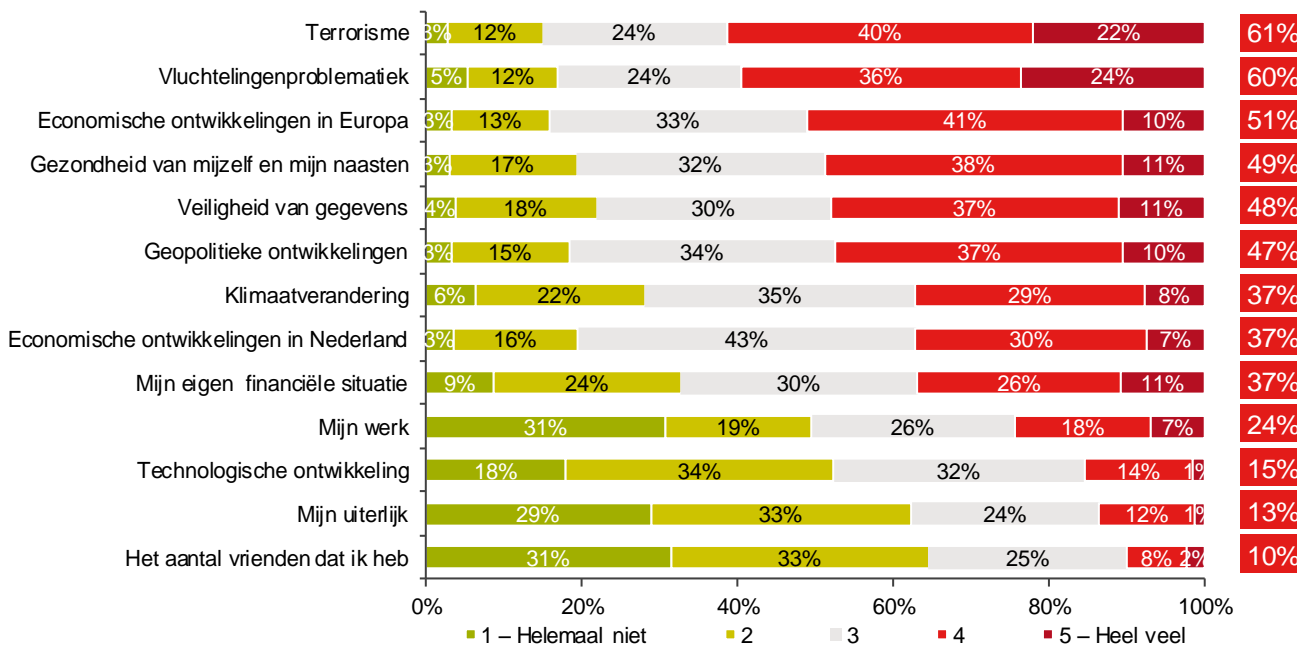
- 71% vindt de nabije toekomst onvoorspelbaarder dan 10 jaar geleden. Bij 42% leidt tot onzekerheid in eigen leven. Dit komt neer op 30% van alle Nederlanders.
- Hoe ouder, des te groter de groep die vindt dat de (nabije) toekomst steeds minder voorspelbaar wordt.
- Een overgrote meerderheid is van mening dat de veranderingen op het gebied van economie, techniek en politiek elkaar in een duidelijk hoger tempo opvolgen in vergelijking met vroeger.

A2/A3. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens of oneens bent met de volgende stellingen?

Basis stelling 1 t/m 4: Alle respondenten (n = 1011)

Basis stelling 5: Alle respondenten die het (helemaal) eens zijn met stelling 'De (nabije) toekomst wordt steeds minder voorspelbaar' (n = 743)

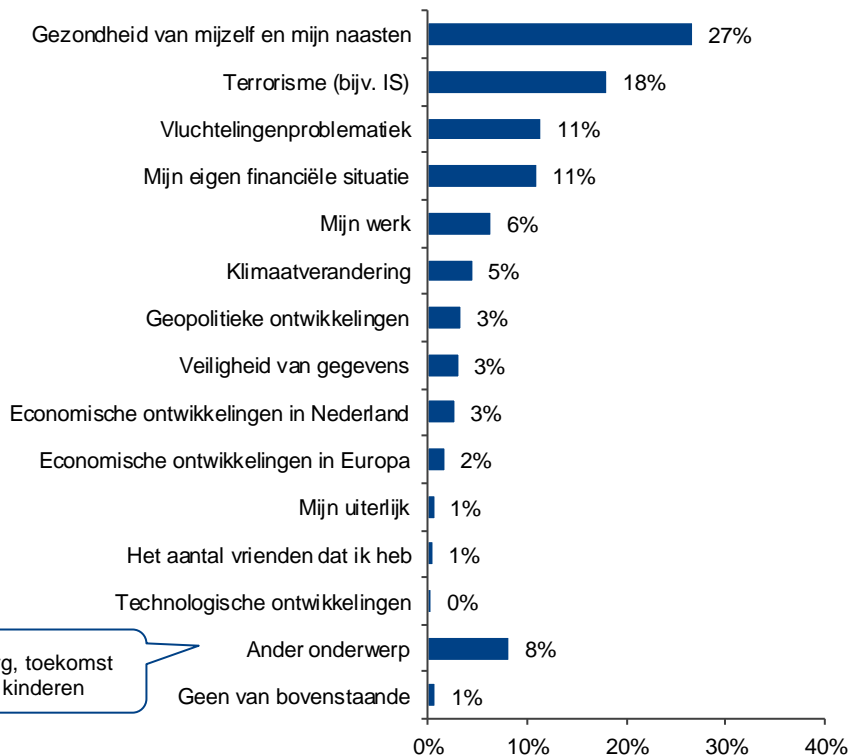
Men maakt zich vaker zorgen over wereldthema's als terrorisme en vluchtelingenproblematiek, dan over persoonlijke onderwerpen

- Ouderen maken zich meer zorgen over terrorisme dan jongeren.
- Linkse kiezers maken zich meer zorgen over klimaatverandering dan midden en rechtse kiezers.
- PVV en CDA kiezers maken zich meer zorgen over de economische ontwikkelingen in Europa, vergeleken met personen met een andere politieke voorkeur. PVV kiezers maken zich ook relatief meer zorgen over de economische ontwikkelingen in Nederland.

A4. In hoeverre maakt u zich over de volgende onderwerpen wel eens zorgen?
Basis: Alle respondenten (n = 1011)

De eigen gezondheid en dat van naasten is het onderwerp waar men zich het meeste zorgen over maakt

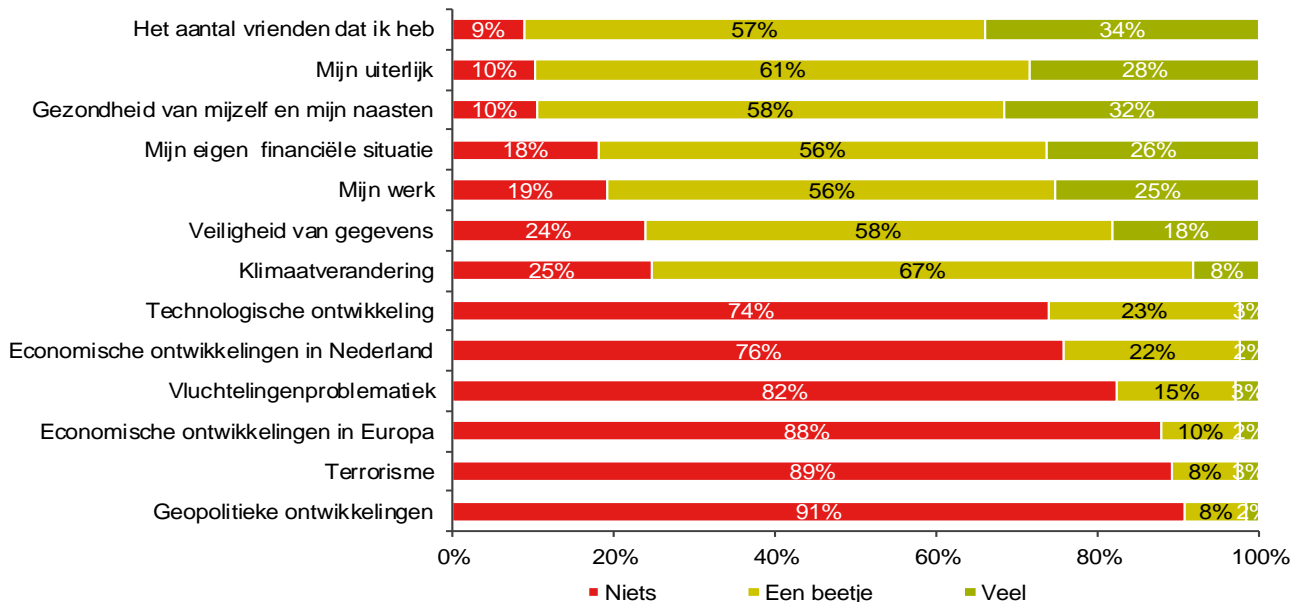

- Waar in generieke zin grote thema's als terrorisme en vluchtelingenproblematiek het vaakst genoemd worden als onderwerpen waar men zich zorgen over maakt, prijkt gezondheid bovenaan de lijst als gevraagd wordt naar het thema waar men zich het meeste zorgen over maakt.
- Werklozen/arbeidsongeschikten maken zich net iets meer zorgen over de eigen financiële situatie (27%), dan over de gezondheid van zichzelf en naasten (26%).
- 65-plussers, hoog opgeleiden, en personen met een hoog inkomen maken zich minder zorgen om de eigen financiële situatie.

A6. Kunt u aangeven over welk onderwerp u zich het meeste zorgen maakt?

Basis: Alle respondenten (n = 1011)

De Nederlander vindt dat men zelf weinig tot niets kan doen aan wereldproblematiek m.u.v. klimaatverandering

- Ondanks de vele acties op dit moment met betrekking tot de vluchtelingenproblematiek geven 8 op de 10 Nederlanders aan het gevoel te hebben niets te kunnen doen.
- Rechtsstemmers vinden vaker dan personen met een andere politieke voorkeur dat zij niets kunnen doen aan het vluchtelingenprobleem.
- “Een beter milieu begint bij jezelf” is goed ingeburgerd in de Nederlandse maatschappij: in tegenstelling tot de humanitaire en economische thema’s, geeft een ruime meerderheid aan hier zelf iets aan te kunnen doen.

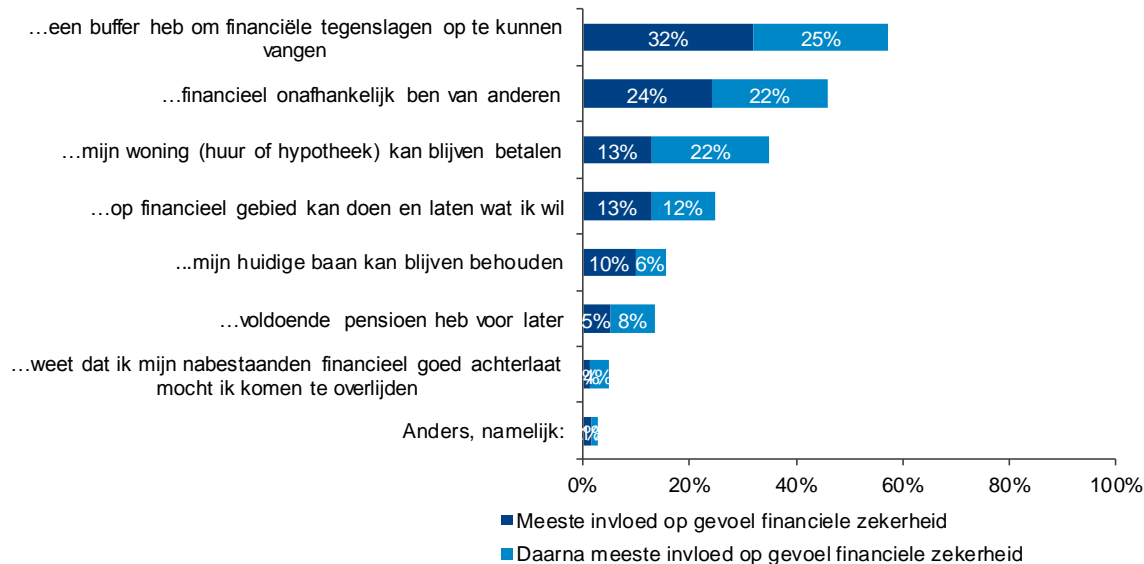
A7. Kunt u bij elk van de volgende onderwerpen aangeven hoeveel u vindt dat u er zelf aan kan doen?

Basis: Alle respondenten die zich zorgen maken over het onderwerp (333 ≤ n ≤ 873)

Financiële zekerheid

Het gevoel van financiële zekerheid wordt vooral bepaald door het hebben van een buffer of door financiële onafhankelijkheid

Ik voel mij financieel zeker als ik...

- Onder jongeren (<25 jaar) speelt vrijheid om te kunnen doen laten wat je wilt een relatief grote rol in het gevoel van financiële zekerheid. Dit geldt ook voor personen met (hoger dan) twee keer modaal inkomen.

B2a. Welk van deze situaties heeft het meeste invloed op uw gevoel van financiële zekerheid?

Basis: Alle respondenten (n = 1011)

B2b. Welk van deze situaties heeft daarna het meeste invloed op uw gevoel van financiële zekerheid?

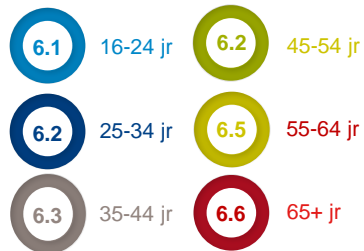
Basis: Alle respondenten (n = 1011)

De gemiddelde Nederlander voelt zich matig zeker over de eigen financiële situatie: een 6,3 op een schaal van 1 tot 10

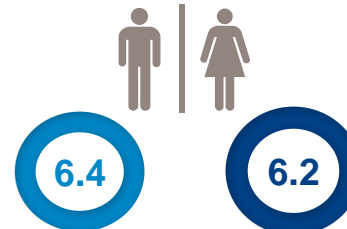
Gemiddeld Nederland

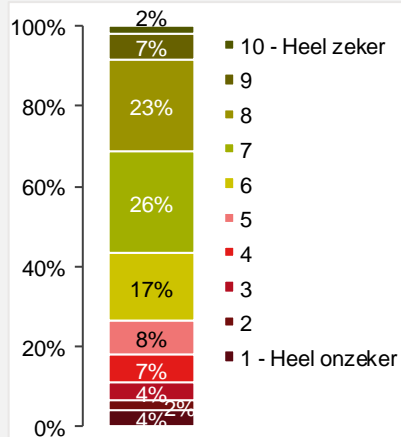
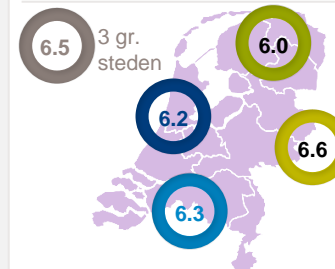
Leeftijd

Geslacht

Regio

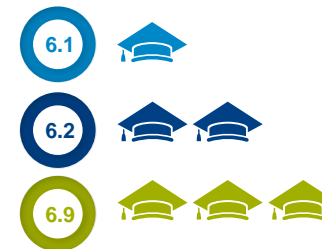
Werkzaam

Inkomen

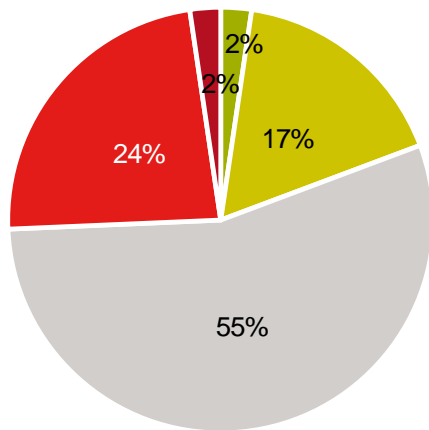

Opleiding

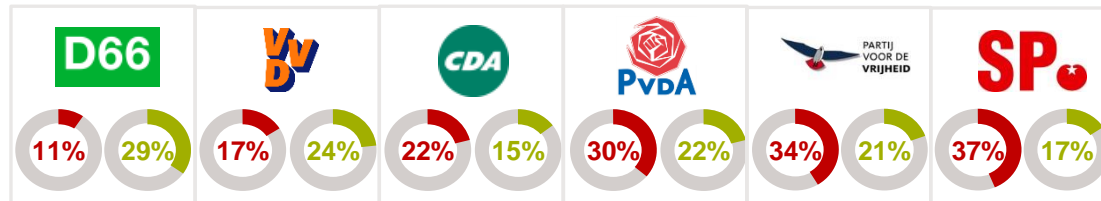
B3. Kunt u op een schaal van 1 tot 10 aangeven hoe zeker of onzeker u zich op dit moment voelt over uw financiële situatie?
Basis: Alle respondenten (n = 1011)

Ruim een kwart verwacht het komend jaar een verslechtering van de eigen financiële situatie. Slecht een vijfde verwacht verbetering

- Zal veel beter worden
- Zal beter worden
- Zal hetzelfde blijven
- Zal slechter worden
- Zal veel slechter worden

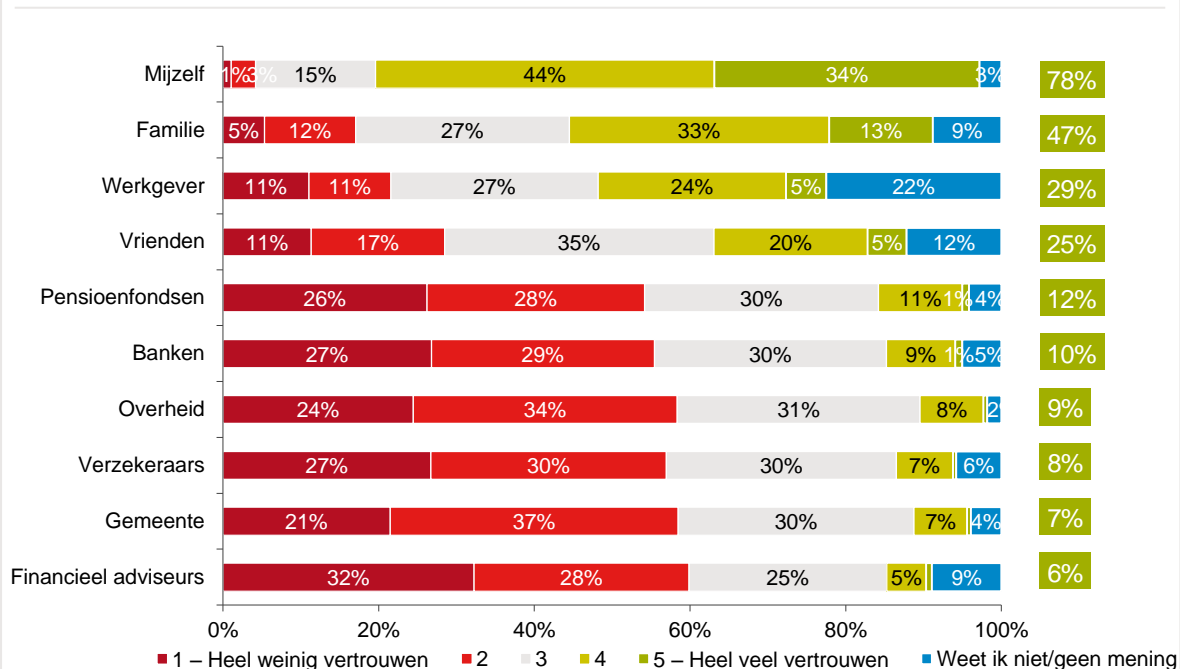
- Tot 45 jaar is de groep die verwacht dat de financiële situatie erop vooruit gaat groter dan de groep die verwacht dat de financiële situatie verslechterd. Vanaf 45 jaar is dit andersom. Vooral 65-plussers voorzien een slechtere financiële situatie voor het komende jaar.
- Ook laag opgeleiden en personen met een inkomen beneden modaal zijn pessimistischer over hun toekomstige financiële situatie.

B4. Wat verwacht u van de financiële situatie van uw huishouden? Zal deze in de komende twaalf maanden beter worden, slechter worden of hetzelfde blijven?
Basis: Alle respondenten (n = 1011)

Er is weinig vertrouwen in overheden en financiële instellingen als het gaat om het bieden van financiële zekerheid

Vertrouwen

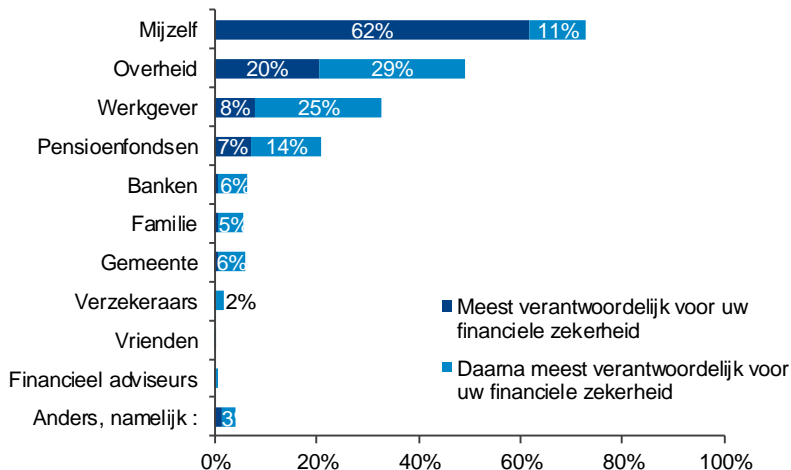

- Er is zeer weinig vertrouwen in financieel dienstverleners als het gaat om het bieden van financiële zekerheid. Financieel adviseurs komen er het slechtst vanaf, slechts 6% geeft aan in hen te vertrouwen als het gaat om het bieden van financiële zekerheid. Jongeren (<35 jaar) hebben daarbij nog minder vertrouwen in financieel adviseurs (45% (heel) weinig vertrouwen).
- Mannen hebben meer dan vrouwen vertrouwen in zichzelf qua het bieden van financiële zekerheid.
- VVD kiezers hebben duidelijk meer zelfvertrouwen als het gaat om het bieden van financiële zekerheid (93%).
- PvdA-ers hebben daarentegen relatief meer vertrouwen in de overheid (19%).
- Zelfstandig ondernemers hebben relatief de meeste vertrouwen in zichzelf, vergeleken met personen in loondienst of niet-werkenden.
- Het vertrouwen in familie neemt af naarmate men ouder wordt. Vanaf 75 jaar neemt het vertrouwen in de familie weer iets toe.

*B5. Hoeveel vertrouwen heeft u in de volgende partijen als het gaat om het bieden van financiële zekerheid?
Basis: Alle respondenten (n = 1011)*

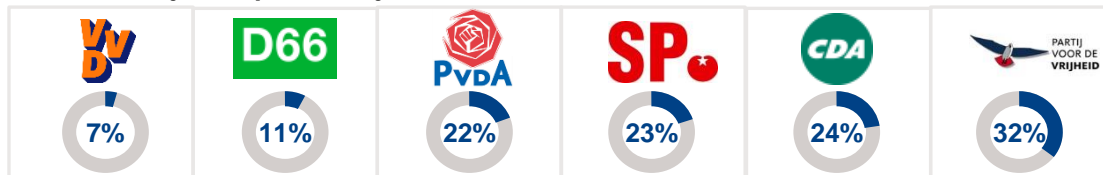
62% legt de verantwoordelijkheid voor financiële zekerheid bij zichzelf. Eén op de vijf vindt de overheid primair verantwoordelijk

Verantwoordelijkheid

- VVD en D66 kiezers leggen het minst vaak de verantwoordelijkheid bij de overheid neer. Dit is een groot verschil met de PVV kiezers; één op de drie legt de verantwoordelijkheid primair neer bij de overheid.
- Het percentage dat de verantwoordelijkheid voor financiële zekerheid primair bij de overheid neerlegt is groter onder 55-plussers. Voor elke leeftijdsgroep geldt echter dat het merendeel zichzelf het meest verantwoordelijke acht.
- Onder laagopgeleiden vindt 50% zichzelf primair verantwoordelijk en 26% de overheid. Onder hoogopgeleiden vindt 77% zichzelf primair verantwoordelijk en 11% de overheid.
- Hoe hoger de inkomensklasse, des te minder men de verantwoordelijkheid bij de overheid neerlegt en juist meer bij zichzelf.
- Vooral zelfstandig ondernemers leggen de verantwoordelijkheid primair bij zichzelf.

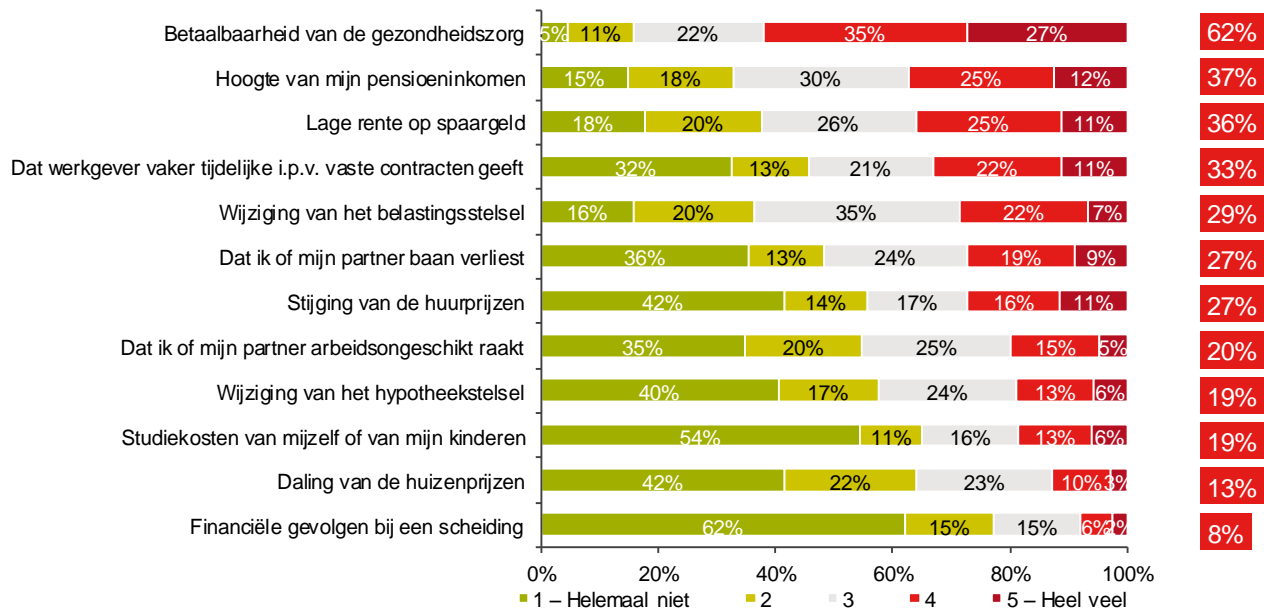
Verantwoordelijkheid primair bij overheid:

*B6ab. Welke partij is volgens u (daarna) het meest verantwoordelijk voor uw financiële zekerheid?
Basis: Alle respondenten (n = 1011)*

Sociaal culturele en demografische ontwikkelingen

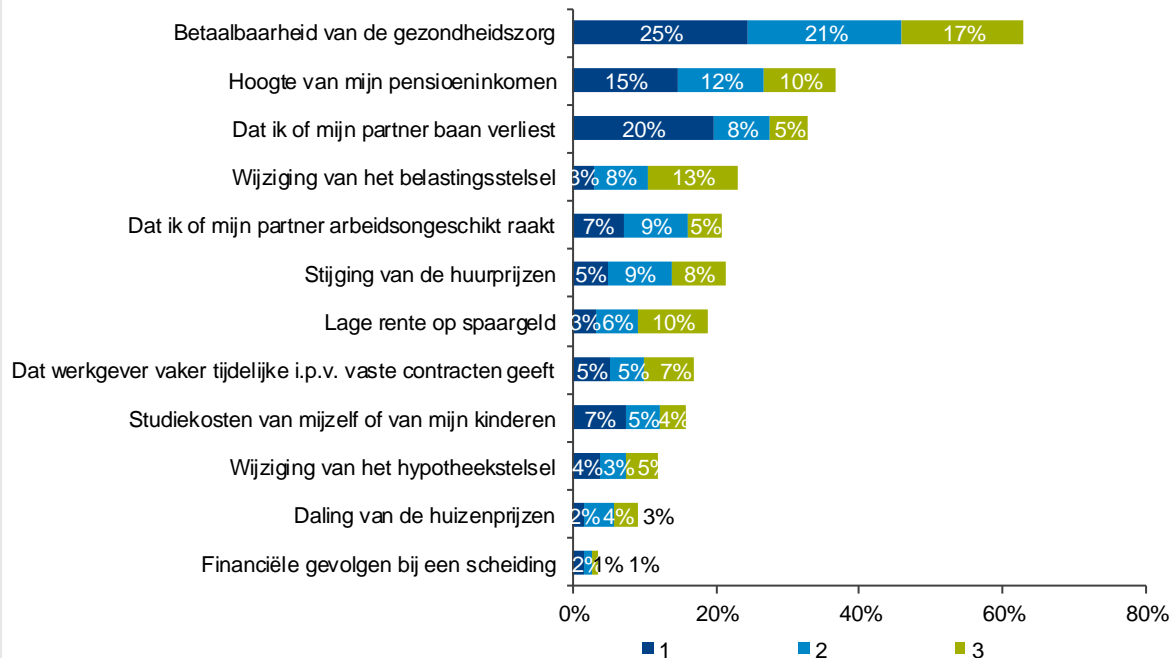
Men maakt zich het meeste zorgen over de betaalbaarheid van de gezondheidszorg

- 29% van de Nederlanders maakt zich zorgen over de op de agenda staande wijzigingen in het belastingstelsel. PVV stemmers maken zich het meest zorgen over dit onderwerp (42%) gevolgd door de SP stemmers (38%). De hogere inkomens maken zich minder zorgen over wijzigingen in het belastingstelsel, dan de lagere inkomens.

*C1. In hoeverre maakt u zich wel eens zorgen over deze onderwerpen?
Basis: Alle respondenten (n = 1011)*

Ook is men onzeker over de hoogte van pensioeninkomen en het behouden van de baan

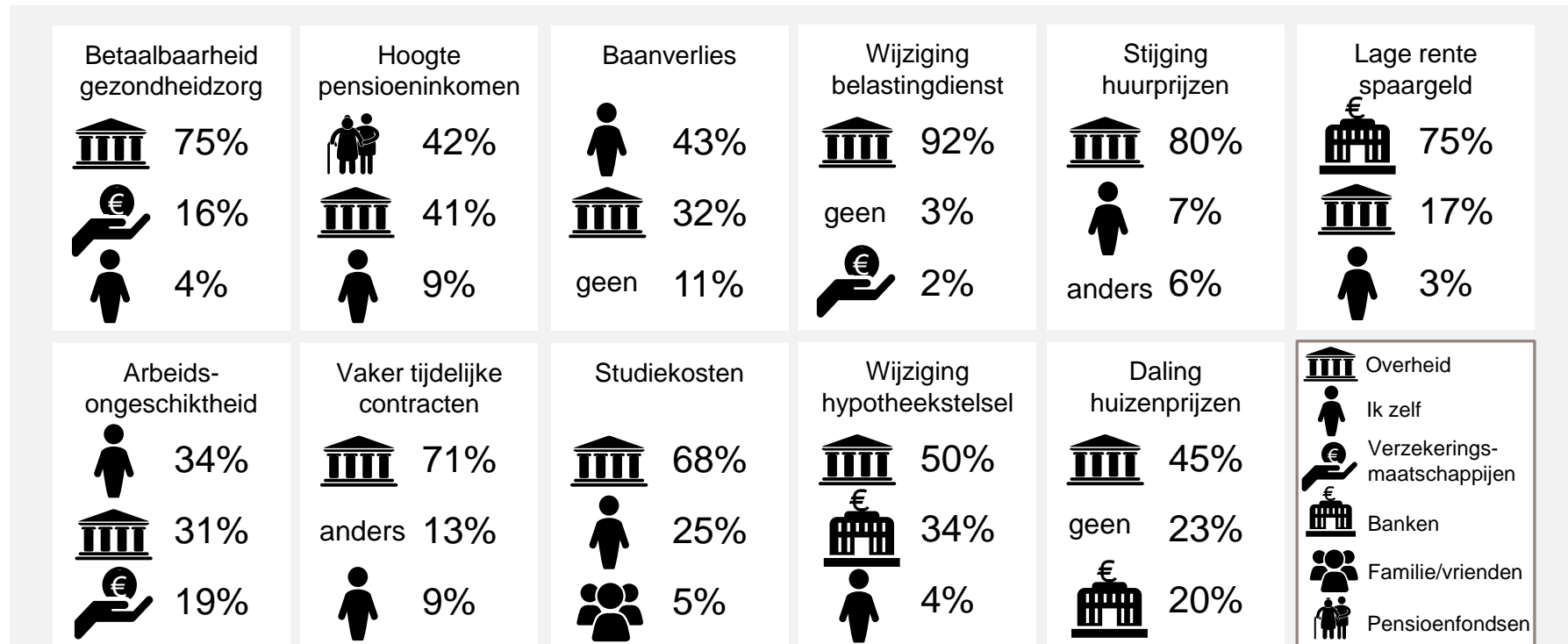

- Hoe ouder, des te meer men zich zorgen maakt over de betaalbaarheid van de gezondheidszorg. Gezinnen met kinderen maken zich relatief minder zorgen over dit onderwerp. Hier zijn zorgen om verlies van inkomen (ontslag of arbeidsongeschiktheid) en studiekosten prominenter aanwezig.
- Hoogopgeleiden hebben meer angst om de baan te verliezen. Dit geldt ook voor personen met een hoog inkomen, vergeleken met personen met een lager inkomen.
- Alleenstaanden maken zich meer zorgen over wijziging van het belastingsstelsel dan gezinnen met kinderen.

C2. Kunt u aangeven over welk onderwerp u zich het meeste zorgen maakt? Top 3 onderwerpen met meeste zorgen

Basis: Alle respondenten (n = 1011)

Men vindt het bieden van een oplossing voor de betaalbaarheid van de gezondheidszorg vooral een taak van de overheid

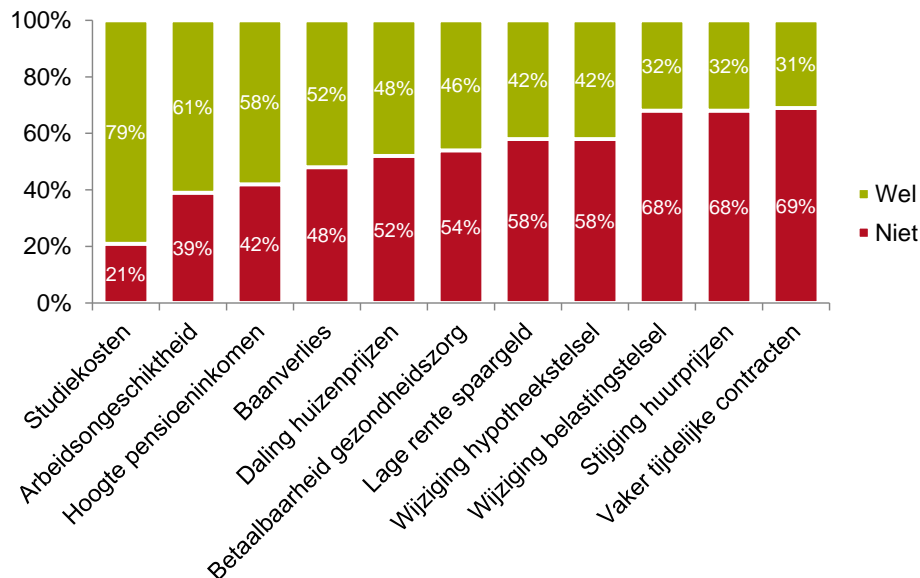

C3C7C11. Welke partij is volgens u **het meest** geschikt om een oplossing te bieden voor dit onderwerp, zodat de financiële gevolgen voor u zo klein mogelijk zijn?

Basis: Respondenten die zich zorgen maken over het onderwerp

Een aanzienlijk deel van de personen die zich zorgen maken, treft geen voorzorgsmaatregelen om de zorgen te verminderen

Wel of geen maatregelen om zorgen te verminderen

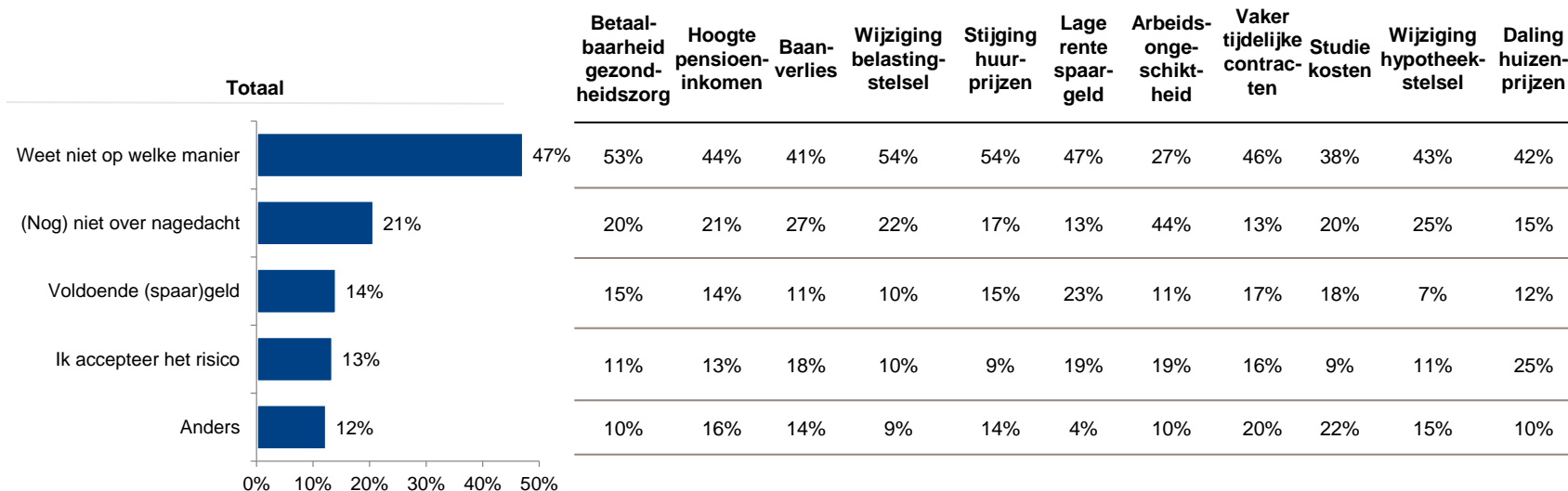
- Als men wel voorzorgsmaatregelen treft, dan is dit in de meeste gevallen in de vorm van geld opzij leggen op een spaarrekening.
- Tegen de financiële risico's van arbeidsongeschiktheid, betaalbaarheid van de gezondheidszorg, baanverlies en pensioeninkomen laat een deel zich (daarnaast ook) verzekeren.

C4C8C12. Wat doet u of heeft u gedaan om uw zorgen te verminderen over de financiële gevolgen van het volgende onderwerp?

Basis: Respondenten die zich zorgen maken over het onderwerp

In bijna de helft van de gevallen onderneemt men geen actie omdat men niet weet wat men kan doen

Redenen om geen voorzorgsmaatregelen te treffen

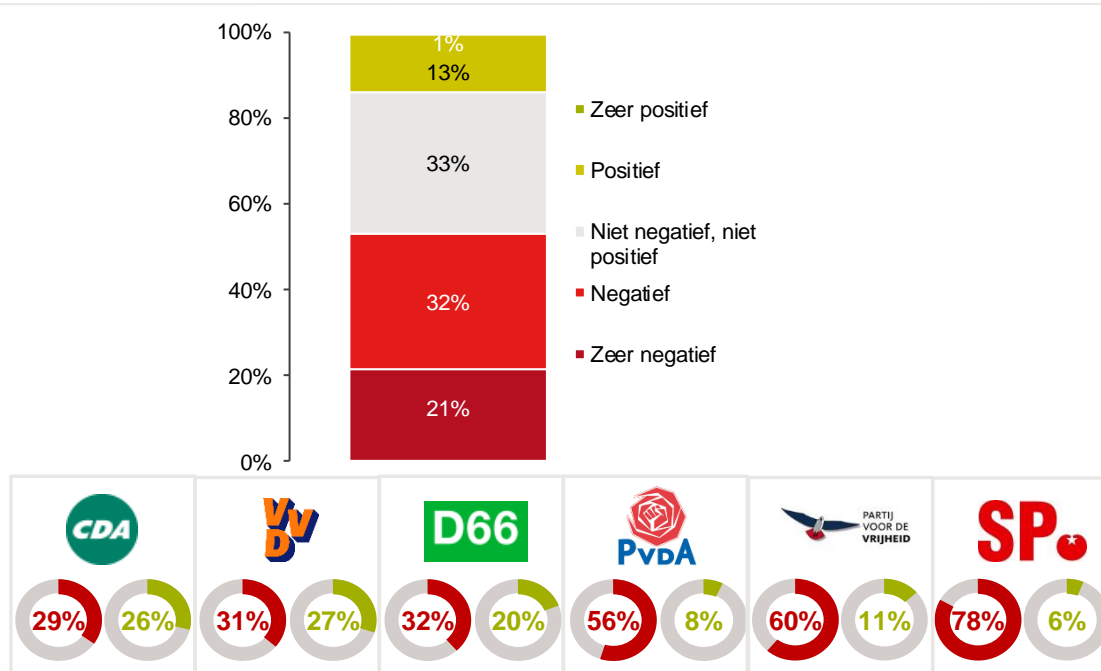
- Als men zich zorgen maakt over een van de onderwerpen en nog geen actie heeft ondernomen, komt dat in 47% van de gevallen doordat men niet weet op welke manier.
- Daarnaast geeft een aanzienlijk deel van de mensen die zich zorgen maakt aan nog niet over concrete maatregelen nagedacht te hebben.

C5C9C13. Kunt u aangegeven waarom u **niet** zelf actie onderneemt om uw zorgen te verminderen over de financiële gevolgen van het volgende onderwerp?

Basis: Respondenten die zich zorgen maken over het onderwerp en geen voorzorgsmaatregelen hebben genomen

Ruim de helft van de Nederlanders staat negatief tegenover de terugtrekkende overheid

Meer verantwoordelijkheid bij burgers om eigen financiële risico's te dragen.

- Bijna een kwart van de hoger opgeleiden (23%) vindt het een positieve ontwikkeling dat de overheid verwacht dat burgers meer zelf verantwoordelijk worden om eigen financiële risico's te dragen (bij laag opgeleiden is dit 11%).
- Afhankelijk van de politieke voorkeur zijn er grote verschillen zichtbaar.

C15. In hoeverre staat u positief of negatief tegenover deze ontwikkeling?

Basis: Alle respondenten (n = 1011)